

Cultuurplein 't Gasthoës: van versteend naar klimaatbestendig

Lageschaar, Van den Berk en Herman Vaessen slaan handen ineen

Biodiverse bomen en prairiebeplanting leveren een belangrijke bijdrage aan de klimaatbestendige transformatie van cultuurplein 't Gasthoës in de gemeente Horst aan de Maas. Laurens Lageschaar, eigenaar van Lageschaar Vaste Planten en hovenier Ralf Vaessen, eigenaar van Herman Vaessen BV, vertellen over de bijzonderheden van het in 2021 opgeleverde project. Vooral de samenwerking met het bouwteam, bestaande uit de gemeente als opdrachtgever, hoofdaannemer BLM Wegenbouw en bureau Kragten, spreekt tot de verbeelding.

Auteur: Ralf Pijnenburg

Het gebied rondom het culturele centrum 't Gasthoës in Horst was tot 2021 een versteende omgeving, die kampte met de actuele problematiek van forse regenbuien, extreme droogte en hittestress. Omdat het in de omgeving van 't Gasthoës in de zomer acht graden warmer

is dan op andere plekken in Nederland, nam de gemeente het voortouw om het plein klimaatbestendig te maken. Dit resulteerde in een pakket klimaatadaptieve maatregelen. Zo vangt een ondergrondse waterbuffer het regenwater van 't Gasthoës op, dat op natuurlijke wijze

De beplanting is bestand tegen extreme hoosbuien, overvloedig water en hitte.

Het groen ontwikkelt zich tot een biodiverse en bloemrijke beplanting, die elke twee maanden een andere kleur en uitstraling heeft.

Het waterniveau voor de beplanting blijft op peil dankzij ondergrondse waterbuffers onder de groenvakken.

wordt opgevoerd naar de planten. De circulaire bestrating zorgt dat water wordt vastgehouden en kan verdampen.

Juiste verhoudingen bepalen

Het bouwteam schakelde Lageschaar Vaste Planten in voor het klimaatadaptieve groen. 'Samen met Kragten bepaalden we welke plantensoorten van de uitgangslijst geschikt waren voor dit project', vertelt eigenaar Laurens Lageschaar. 'Het was vervolgens nog een hele uitdaging om de 24 soorten in de door Kragten aangegeven verhouding in de verschillende vakken te planten. We moesten flink passen en meten om de juiste structuren te bepalen. Er was immers geen beplantingsplan, enkel een

plantenlijst met groepsgrootte-percentages en aantallen per vierkante meter.' 'Dankzij onze ervaring wisten we het overzicht te bewaren en de juiste structuren aan te brengen. Het uitzetten van dit soort beplanting is als het maken van een levend schilderij; het vereist specifieke vakkennis, waarbij je rekening houdt met de factor tijd in de verschillende seizoenen met veranderende aanzichten. Met ons team hebben we de klus in vijf werkdagen geklaard. We hebben op een fijne manier samengewerkt met Herman Vaessen; de voorbereidingen, zoals de bodembewerking en het plaatsen van het lavagesteente, gebeurden volgens het boekje.'

'Het uitzetten van dit soort beplanting is als het maken van een levend schilderij'

Prairieplanten van Lageschaar

In deze laag lavagesteente werden prairieplanten van Lageschaar geplaatst: 24 soorten in de zonnvakken en 5 soorten in de schaduwvakken. Het lavagranulaat houdt volgens Lageschaar kiemend onkruid grotendeels tegen en zorgt voor een goede waterhuishouding voor de planten. 'Hierdoor is de beplanting aan het plein bestand tegen extreme hoosbuien, overvloedig water en hitte', legt hij uit. 'In droge periodes voorkomt de lava juist uitdroging van de grond en de prairieplanten. Ook trekt de klimaatadaptieve beplanting vogels en insecten aan en is er vrijwel geen onderhoud nodig.'

Bijzondere sfeer

Lageschaar heeft al behoorlijk wat positieve reacties van inwoners van de gemeente gekregen over de beplanting aan het plein. 'Het beeld oogt zeer fraai, de grijsstinten zorgen voor een bijzondere sfeer', zegt hij. Ralf Vaessen, eigenaar van Herman Vaessen, bevestigt dit beeld. 'Het plein heeft een heel mooie uitstraling, met veel groenvakken van een behoorlijke oppervlakte. Ook in de winter staan de klimaatadaptieve planten een meter hoog en ogen ze zelfs met ijs en sneeuw erop zeer fraai. Nu het groen is teruggeknipt, gaat het zich ontwikkelen tot een biodiverse en bloemrijke beplanting, die elke twee maanden een andere kleur en uitstraling heeft. Verder geven ook de bomen van Van den Berk een positieve en duurzame impuls aan het project.'

Klimaatbomen

Bij de inrichting van het plein zijn veertig bomen van Van den Berk Boomkwekerijen gebruikt. Het is een divers sortiment, waaronder sierbomen met een stamomtrek tot 45-50 cm, meerstammige bomen en fruitbomen. De bomen zijn niet alleen gekozen vanwege de aantrekkelijkheid, maar ook omwille van de biodiversiteit en bijvoorbeeld het aantrekken van insecten. Alle bomen zijn zogeheten klimaatbomen, omdat ze onder meer goed tegen hitte en droogte kunnen. Vaessen wijst ook op een groene wand van twaalf meter hoog met

Herman Vaessen zet de laatste jaren ferme stappen met het verduurzamen van groenprojecten en vindt het cultuurplein rondom 't Gasthoë een van de meest sprekende voorbeelden.

‘We kregen van de manager infrastructuur echt het gevoel dat we als groenvoorziener een belangrijke stem hadden in het geheel.’

klimplanten: ‘Die hebben het eerste jaar al vijf meter schot gemaakt. Ook die beplanting van regionale kwekers ontwikkelt zich dus bijzonder goed.’

Partijen gekoppeld

Net als Lageschaar valt het Vaessen op dat de inwoners van de gemeente met enthousiasme spreken over de gezamenlijke duurzame aanpak van het plan. ‘Het is bijzonder dat we in een bouwteam al in de voorfase konden nadenken over de verschillende oplossingen en dat alle partijen openstonden voor elkaars ideeën. De hoofdaannemer heeft deze partijen op een fraaie manier aan elkaar gekoppeld. We kregen bijvoorbeeld van de manager infrastructuur echt het gevoel dat we als groenvoorziener een belangrijke stem hadden in het geheel. Dat zie je niet overal.’

Connected Green

Bij het inrichten van het project zijn de vochtsensoren van Connected Green gebruikt. Deze sensoren meten het vochtgehalte op wortelniveau en geven daarmee uitsluitsel over de

vraag of jonge bomen en/of planten water nodig hebben. De informatie van de sensoren komt terecht in een digitaal platform, dat onder andere voorzien is van een logboek en een dashboard. In het systeem zijn de gegevens van de 2400 meest voorkomende planten en bomen in het stedelijk groen opgeslagen, met daaraan gekoppeld de diverse gangbare grondsoorten.

Waterniveau op peil

Vaessen heeft ondervonden dat het Connected Green-platform goed tot zijn recht komt bij een complex klimaatadaptief project als ‘t Gasthoë. ‘We komen als partijen twee keer per jaar bij elkaar om de resultaten van de sensing met elkaar te bespreken, vertelt de hovenier. ‘Het is al gebleken dat het aanbrengen van steenwol in de vezelrijke bodem voor een beter transport van water naar de planten zorgt. Dit systeem van Lapinus (onderdeel van Rockwool) bevat ondergrondse waterbuffers onder de groenvakken, die zorgen voor capillaire werking. Hierdoor blijft het waterniveau voor de beplanting op peil.’

Klimaatadaptatie en biodiversiteit

De hovenier zet de laatste jaren ferme stappen met het verduurzamen van groenprojecten en vindt het cultuurplein rondom ‘t Gasthoë een van de meest sprekende voorbeelden. ‘Een ander opvallend project van ons is de groene omgeving bij Van der Valk Hotel Venlo, waar we aantoonbaar twaalf klimaatadaptieve oplossingen hebben toegepast. Om dit soort projecten te kunnen realiseren, heb je een opdrachtgever nodig die zijn nek durft uit te steken. Zoals de gemeente Horst aan de Maas en Van der Valk Hotel Venlo. Daarnaast is het natuurlijk belangrijk dat je kunt samenwerken met partijen als Lageschaar Vaste Planten en Van den Berk, die klimaatadaptatie en biodiversiteit omarmen.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!